

**คำแนะนำในการจัดทำหนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง
กรณีไม้ที่ปลูกขึ้นที่ไม้ไขไม้หวงห้ามในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก. ๔-๐๑)
สำหรับซื้อขายเป็นน้ำหนัก / ปริมาตร**

เจ้าของไม้ที่ปลูกขึ้นหรือขึ้นเองตามธรรมชาติที่ไม้ไขไม้หวงห้ามในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สามารถจัดทำหนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง สำหรับซื้อขายเป็นน้ำหนัก / ปริมาตร ตามรายละเอียด ในคำแนะนำ นี้

หนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง สามารถใช้เป็นเอกสารหลักฐานแสดงการได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อประกอบการขออนุญาตส่งออกไม้ไปนอกราชอาณาจักร ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการออกหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้าหรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๓ หนังสือสำแดงฯ สามารถนำไปแสดงต่อด่านป่าไม้ด่านแรกหรือเข้าโรงงานแปรรูปได้

ขอบเขตการใช้หนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเองสามารถใช้ได้เฉพาะไม้ไม่หวงห้ามเท่านั้น โดยไม้ที่ไม้ไขไม้หวงห้ามในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นได้ ๒ กรณีด้วยกัน

๑. ไม้ที่มีชื่อหรือชนิดไม้เป็นไม้หวงห้ามที่ปลูกขึ้นหรือขึ้นเองตามธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๒. ไม้ที่มีชื่อหรือชนิดเป็นไม้หวงห้ามเฉพาะที่ปลูกขึ้นในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินแบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค หรือ ส.ป.ก. ๔-๐๑

ไม้ตามกรณีที่ ๑ เป็นไม้ไม่หวงห้ามเดิมอยู่แล้ว ส่วนกรณีที่ ๒ เป็นไม้หวงห้ามเดิม แต่ผลจากการแก้ไขกฎหมายที่เรียกว่าปลดล็อกมาตรา ๗ ทำให้ไม่เป็นไม้หวงห้าม ตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. ป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๗^๑ ประกอบกับ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิ เพื่อให้ไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่เป็นไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๖๓^๒

๑. การจัดทำหนังสือสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเอง เป็นการจัดทำข้อมูลรายแปลงที่ตัดไม้ โดยประกอบด้วยข้อมูลเหล่านี้

๑.๑ การระบุตัวตนของเจ้าของไม้ ชื่อและที่อยู่ ให้ระบุ

- ๑) ชื่อเจ้าของไม้ หมายถึง เจ้าของไม้ยืนต้นที่ปลูกขึ้นในแปลง ผู้ที่ครอบครอง ผู้เช่าที่ดินจาก ส.ป.ก. หรือผู้รับมอบอำนาจ แต่ไม่รวมถึงผู้ซื้อไม้
- ๒) เลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือ เลขทะเบียนนิติบุคคล
- ๓) ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้
- ๔) หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้

^๑ พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ (ฉบับที่ ๘) มาตรา ๗ กำหนดว่าไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศให้ถือว่าเป็นไม้หวงห้าม

^๒ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิ เพื่อให้ไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่เป็นไม้หวงห้าม พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดว่าที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค หรือ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข เป็นที่ดินซึ่งไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นไม้หวงห้าม

๑.๒ แหล่งที่มาของต้นไม้ที่ปลูกขึ้นให้ระบุ

- ๑) ขนาดพื้นที่ตามเอกสารที่ดินที่ไม้ขึ้นอยู่เนื้อที่เป็น ไร่-งาน-ตารางวา โดยต้องระบุขนาดพื้นที่ให้ตรงกับเอกสารที่ดิน
- ๒) ความเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ หมายถึง ผู้ที่กรอกข้อมูลในส่วนของ ๑.๑ เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ เป็นผู้เช่าที่ดินจากส.ป.ก. หรือที่ได้รับการยินยอมให้ใช้ประโยชน์จาก ส.ป.ก.
- ๓) ระบุประเภทของเอกสารที่ดิน เลขที่ วันที่ออกเอกสาร ที่ตั้งของที่ดินตามที่ระบุในเอกสารที่ดิน
 - ๓.๑) ตัวอย่างการตรวจสอบเลขที่ของที่ดิน ส.ป.ก. ตามที่ระบุในเอกสารที่ดิน โดยการใช้เลขระวางและเลขที่ ตามที่ระบุในรูปภาพด้านล่าง ซึ่งในปัจจุบันมีระบบดิจิทัลที่สามารถตรวจสอบโดยการกรอกหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่ใช้ประโยชน์ ก็จะสามารถสืบค้นและยืนยันได้

- ๔) การจับพิกัดทางภูมิศาสตร์ให้จับพิกัดโดยประมาณกลางแปลงที่ดิน ระบุเป็น ละติจูด-ลองจิจูด หรือ X,Y โดยสามารถใช้พิกัดภูมิศาสตร์จากเครื่อง GPS แผนที่ของกรมแผนที่ทหาร แผนที่ของกรมที่ดิน หรือจากแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ
 - ตัวอย่างเลขละติจูด-ลองจิจูด : ๑๓.๗๕๕๒๗๓, ๑๐๐.๔๑๖๖
 - ตัวอย่างพิกัด X,Y (X มีเลข ๖ หลัก Y มีเลข ๗ หลัก) : ๓๖๗๗๙๖, ๒๖๒๓๔๒๗

๑.๓ รายการสรุปต้นไม้ที่ตัด ให้ระบุ

- ๑) ลำดับที่ของชนิดไม้ที่ตัดฟัน
- ๒) ชนิดไม้ที่ตัดฟันในที่ดินทั้งหมดในแต่ละครั้ง ณ วันที่ทำหนังสือสำแดงฯ โดยระบุเป็นชื่อสามัญ เช่น ยูคาลิปตัส
- ๓) ระยะปลูก (เมตร x เมตร) (หากมี)
- ๔) จำนวนรวมของต้นไม้แต่ละชนิดที่ถูกตัดฟัน หรือกรณีไม้ไว้หน่อ ให้นำจำนวนหน่อ (ถ้าสามารถระบุได้)
- ๕) ปริมาตรหรือน้ำหนักรวมของต้นไม้ชนิดนั้น ๆ ที่ถูกตัดฟันโดยประมาณ
- ๖) หมายเหตุ เพื่อลงรายละเอียดเพิ่มเติมกรณีที่มีลักษณะการขายแบบผสม เช่น การขายแบบต่างๆ

๑.๔ การลงนามรับรองข้อมูล

ให้ลงนามโดยผู้ที่ระบุในส่วนที่ ๑.๑ ยกเว้นเจ้าของไม้ไม่สามารถลงนามได้ อันเนื่องจากอายุมาก หรือปัญหาสุขภาพให้ใช้การพิมพ์ลายนิ้วมือแทนได้ กรณีพิมพ์ลายนิ้วมือต้องมีพยานรับรองลายพิมพ์นิ้วมือ จำนวน ๒ คน

๑.๕ ในกรณีที่ต้นไม้ที่ปลูกขึ้น และมีชื่อหรือชนิดตรงกับไม้หวงห้าม เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือแก่ผู้ซื้อ สามารถแสดงหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเพิ่มเติม (ถ้ามี) ดังต่อไปนี้

- ๑.๕.๑) หลักฐานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร
- ๑.๕.๒) หลักฐานข้อมูลการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ เช่น โครงการปลูกป่าของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้พื้นที่ โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น

๑.๕.๓) หลักฐานการเป็นสมาชิกของขององค์กรภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ เอกชน ตัวอย่างขององค์กร ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ เช่น กรมป่าไม้ การยางแห่งประเทศไทย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ตัวอย่างขององค์กรเอกชน เช่น สหกรณ์สวนป่า เป็นต้น

๑.๕.๔) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของหนังสือสำแดงฯ อาจให้มีพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือรับรอง อีกชั้นหนึ่งก็ได้ ซึ่งพยานต้องเป็นผู้ที่ทราบว่าไม้ที่ตัดหรือโค่นนั้นเป็นไม้ที่ปลูกขึ้น โดยพยานสามารถเป็นบุคคลธรรมดา เช่น พยานแปลงข้างเคียง หรือ เจ้าหน้าที่รัฐ เช่น กำนัน หรือ ผู้ใหญ่บ้าน

๒. เอกสารแนบท้ายหนังสือสำแดงฯ

๒.๑) สำเนาบัตรประชาชนของเจ้าของไม้

๒.๒) สำเนาเอกสารแสดงการได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค หรือ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ช หรือผู้รับมอบอำนาจ

๒.๓) กรณีที่ดินเช่าหรือได้รับการยินยอมให้ใช้ประโยชน์จาก ส.ป.ก. ให้แนบสำเนาสัญญาเช่าหรือหนังสือ ยินยอมให้ใช้ประโยชน์

๒.๔) แผนที่พอสั่งเขตของที่ตั้งและขอบเขตที่ดิน สามารถวาดด้วยมือหรืออื่นๆ เช่น ภาพจาก Google Map

๒.๕) ภาพถ่ายมุมกว้างของแปลงต้นไม้

๓. การจัดทำข้อมูลการนำเคลื่อนที่ไม้ออกจากที่ดิน ให้ระบุ

๓.๑) ชื่อเจ้าของไม้ที่จัดทำหนังสือสำแดงฯ

๓.๒) วันที่จัดทำข้อมูล หมายถึงวันที่นำไม้เคลื่อนที่ออกจากแปลง

๓.๓) เทียบที่ (กรณีเป็นเที่ยวสุดท้าย ให้กำกับข้อความว่า “เที่ยวสุดท้าย”)

๓.๔) ปริมาณที่นำเคลื่อนที่ในวันนั้นๆ

๓.๕) เคลื่อนที่จาก หมายถึง ที่อยู่ของแปลงไม้

๓.๖) เพื่อนำเคลื่อนที่ไปยัง ณ จุดหมายปลายทาง เช่น โรงเลื่อย

๓.๗) ชื่อ-นามสกุลผู้นำเคลื่อนที่ไม้ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมไม้ หรือคนขับรถ

๓.๘) ประเภทรถ ทะเบียนรถและจังหวัดตามป้ายทะเบียน และทะเบียนพ่วง (ถ้ามี)

๓.๙) ลงลายมือชื่อผู้ครอบครองไม้ หมายถึง เจ้าของไม้ หรือผู้ซื้อไม้

๓.๑๐) ลงลายมือชื่อผู้นำเคลื่อนที่ หมายถึง คนขับรถ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมไม้

๓.๑๑) หากมีการนำเคลื่อนที่ไม้มากกว่า ๑ เที่ยว ให้กรอกข้อมูลการนำเคลื่อนที่ไม้ของเที่ยวนั้นๆ พร้อมแนบสำเนาหนังสือสำแดงฯ ประกอบการนำเคลื่อนที่

๓.๑๒) กรณีการนำเคลื่อนที่ไม้เกิน ๗ วัน และยังไม่ถึงจุดหมาย ให้ผู้นำเคลื่อนที่ไม้ระบุสาเหตุของความล่าช้า ลงในเอกสาร

๔. เอกสารแนบท้ายข้อมูลส่วนการนำเคลื่อนที่ไม้

๔.๑) สำเนาสัญญาซื้อขายกรณีและผู้สำแดงในส่วนที่ ๑ ได้ขายไม้แล้ว หรือเอกสารหลักฐานการซื้อขาย

๔.๒) หากผู้ซื้อหรือเจ้าของไม้มอบอำนาจให้ผู้อื่นทำการนำเคลื่อนที่แทน ให้มีหนังสือมอบอำนาจในการนำเคลื่อนที่ พร้อมติดอากรแสตมป์ ๓๐ บาท

๔.๓) รูปถ่ายท้ายรถที่บรรทุกไม้ ให้เห็นหน้าตัดไม้และเลขทะเบียนรถ

๔.๔) หากเส้นทางที่นำไม้เคลื่อนที่ผ่านมีด่านป่าไม้จะต้องแจ้งเข้าเขตด่านป่าไม้เพื่อขอออกไปเบิกทาง กำกับการเคลื่อนย้ายต่อไป

หมายเหตุ

รับรองสำเนาถูกต้องทุกแผ่น พร้อมลงลายมือชื่อกำกับและวันที่ และควรเขียนกำกับด้วยว่า “ใช้เพื่อการสำแดงความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ด้วยตนเองเท่านั้น”

คำแนะนำเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับ

๑. หนังสือสำแดงฯฉบับจริงจะอยู่ที่ผู้ซื้อไม้ โดยทำสำเนากระดาษ ๑ ชุด หรือสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้จัดทำหนังสือสำแดงความถูกต้องด้วยตนเอง เก็บไว้
๒. ข้อมูลส่วนการนำเคลื่อนที่ไม้ ต้นฉบับไปกับผู้นำเคลื่อนที่ไม้ เพื่อนำส่งให้ผู้ซื้อ โดยทำสำเนา ๑ ชุด ให้ผู้จัดทำข้อมูลส่วนการนำเคลื่อนที่ไม้ เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับในภายหลัง
๓. หนังสือสำแดงฯ และข้อมูลส่วนการนำเคลื่อนที่ไม้ควรอยู่ในหน้าเดียวกันทั้งหมด เพื่อสะดวกในการจัดทำสำเนา

๕. คำแนะนำสำหรับโรงงานแปรรูปไม้ในการตรวจสอบความถูกต้องของไม้

เพื่อป้องกันไม่ผิดกฎหมายเข้าสู่โรงงาน ผู้ประกอบการมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องของหนังสือสำแดงฯ ตามข้อ ๕.๑ ในทุกครั้งที่รับข้อมูล ซึ่งหากพบข้อสงสัยหรือเกิดความไม่มั่นใจให้ดำเนินการในบางรายการใน ข้อ ๕.๒- ๕.๕ (ตามย่อหน้านี้) เพิ่มเติมตามดุลยพินิจของโรงงาน ดังนี้

๕.๑ ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อเท็จจริงในหนังสือสำแดงฯ และเอกสารการนำเคลื่อนที่

๕.๑.๑ สิทธิในการตัดไม้ของผู้สำแดงความเป็นเจ้าของไม้ในที่ดินก่อนตัด ตรวจสอบเอกสารสิทธิ์โดยดูข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของไม้ที่นำมาขายและเจ้าของที่ดิน

๕.๑.๒ คุณลักษณะของผู้จำหน่ายไม้ เช่น หากเป็นคนต่างถิ่นที่ไม่เคยมีการซื้อขายกันมาก่อน ควรสอบถามข้อมูลการได้มาของไม้ให้ครบถ้วน

๕.๑.๓ ระดับความล่อแหลมต่อการเป็นไม้ผิดกฎหมาย เช่น ชนิดไม้เป็นไม้กลุ่มที่มีความแพร่หลายในการทำไม้ผิดกฎหมาย เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ เป็นต้น ควรสอบถามข้อมูลการได้มาของไม้เพิ่มเติม

๕.๑.๔ สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตัดไม้ ตรวจสอบข้อมูลที่ตั้งของแปลงว่าสอดคล้องกับพิกัดแปลงที่ระบุ เช่น ตรวจสอบเช็คเอกสารรับรองโดย ส.ป.ก. หรือ ตรวจสอบเลขที่ ส.ป.ก. ในระบบฐานข้อมูลออนไลน์ของภาครัฐ

๕.๑.๕ ช่องทางการนำไม้เคลื่อนที่มาจำหน่ายผ่านเส้นทางที่เป็นจุดล่อแหลมกับแหล่งธรรมชาติของชนิดไม้ต่างๆ ควรสอบถามข้อมูลการได้มาของไม้เพิ่มเติม

๕.๑.๖ หากพบข้อสงสัยหรือความไม่มั่นใจในเอกสาร SD ให้แยกกองไม้ดังกล่าว และแจ้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้เพื่อเข้ามาช่วยตรวจสอบ

๕.๒. ตรวจสอบสัญญาซื้อขาย (กรณีซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง)

๕.๓. จัดทำทะเบียนผู้ขาย หรือทำระบบสมาชิกคู่ค้ากับโรงงาน (ตรวจสอบความเป็นสมาชิก)

๕.๔. ลงพื้นที่ตรวจสอบแหล่งปลูกไม้ในกรณีมีข้อสงสัย

๕.๕ ตรวจสอบการขึ้นทะเบียนกับภาครัฐ เช่น กรมป่าไม้ การยางแห่งประเทศไทย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือเป็นสมาชิกขององค์กร เช่น สหกรณ์สวนป่า เป็นต้น